

Tisková zpráva

Občané o členství České republiky v NATO – leden 2017

- ⊙ S členstvím ČR v Severoatlantické alianci je spokojeno 57 % respondentů.
- ⊙ Podle přibližně dvou třetin dotázaných (64 %) členství ČR v NATO zvyšuje míru a stabilitu v Evropě.
- ⊙ V porovnání s loňským rokem nedošlo ve vztahu občanů k NATO k žádným významnějším změnám.

Zpracoval:

Matouš Pilnáček

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

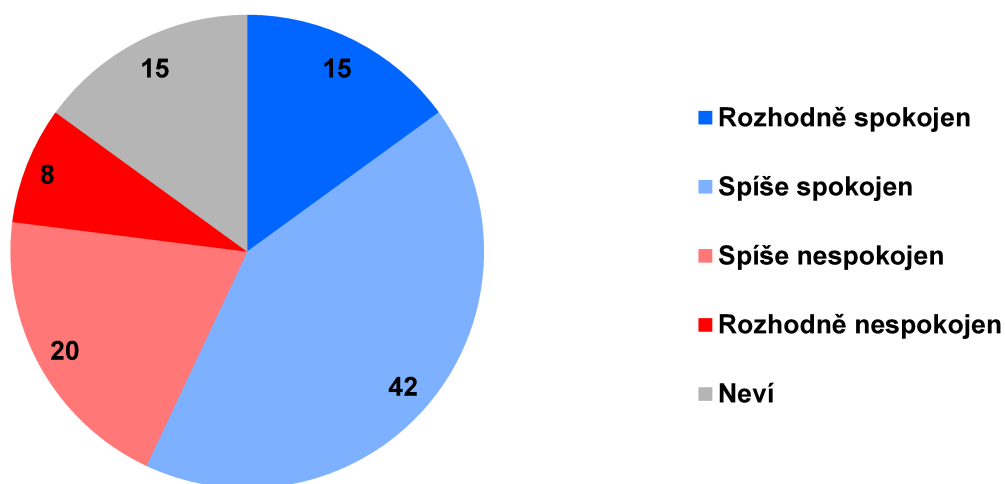
Tel.: 210 310 592

V lednovém šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., zaměřilo na hodnocení členství v NATO.

Byla položena otázka na spokojenost občanů s členstvím České republiky v Severoatlantické alianci (viz graf 1). Přibližně jedna šestina respondentů (15 %) je s členstvím rozhodně spokojena a dalších 42 % dotázaných je spíše spokojeno. Pětina dotázaných (20 %) je se skutečností, že je ČR členem NATO, spíše nespokojena a 8 % rozhodně nespokojeno. Zbývajících 15 % respondentů uvedlo, že na otázku neví odpověď.

Graf 1: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. – 22. 1. 2017, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

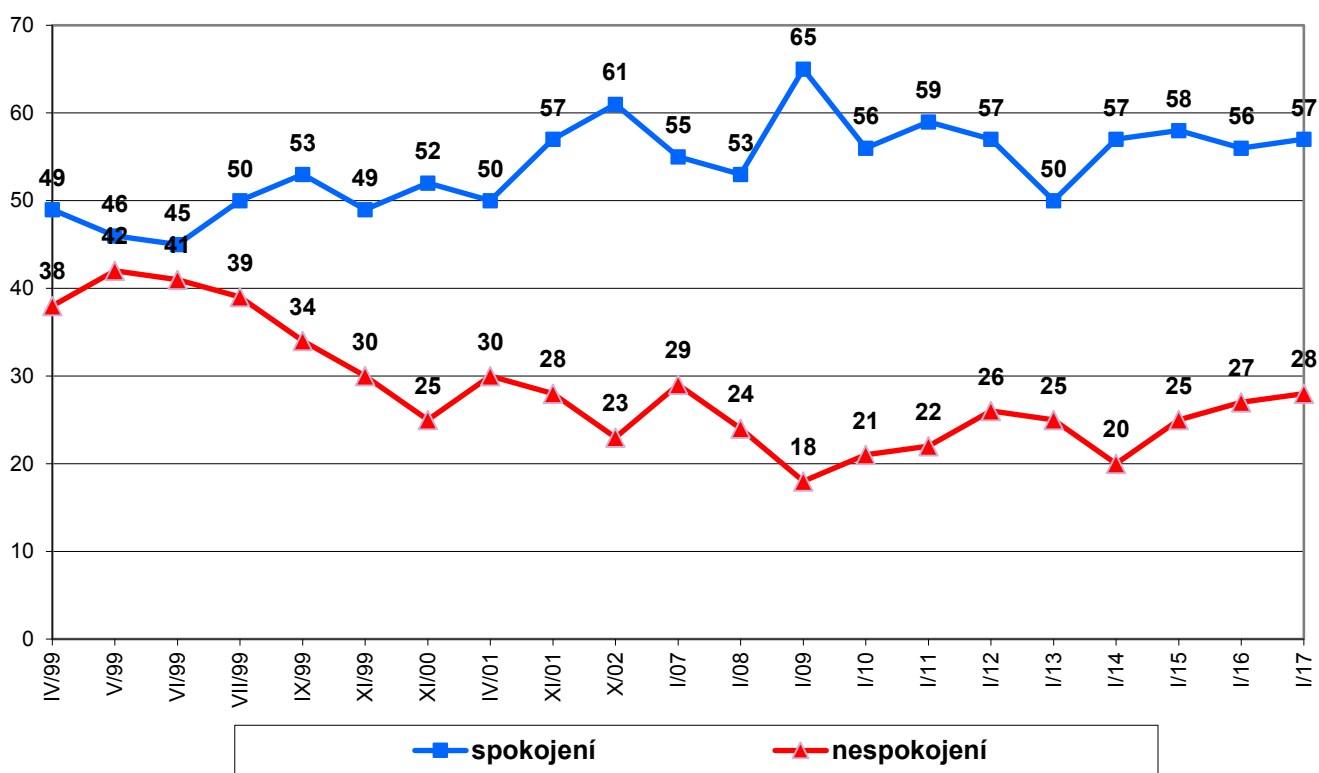
¹ Znění otázky: „Jste spokojen, nebo nespokojen s tím, že ČR je členem NATO? Rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen?“

Členství v NATO schvalují spíše muži (19 % rozhodně spokojených, 10 % rozhodně nespokojených) než ženy (11 % rozhodně spokojených, 20 % rozhodně nespokojených). Dále jsou s členstvím v NATO spokojeni spíše mladší lidé, osoby s vyšším vzděláním, lepší životní úrovní a osoby s pravicovou politickou orientací.

Z hlediska vývoje vztahu ke členství v NATO (viz graf 2) nedošlo v posledních třech letech k výrazným změnám. Úroveň souhlasu se pohybuje kolem 57 % a podíl nesouhlasících mezi 25 a 30 %. Ani z hlediska struktury rozhodně a spíše souhlasících a nesouhlasících nedošlo oproti minulému roku ke změně (v roce 2016 15 % rozhodně souhlasících, 41 % spíše souhlasících, 19 % spíše nesouhlasících a 8 % rozhodně nesouhlasících).

Z dlouhodobého pohledu lze říci, že vztah k NATO zůstává od roku 2010 relativně stálý. Výjimkou je rok 2013, kdy došlo k poklesu spokojenosti z 57 % v roce 2012 na 50 % v roce 2013. Od roku 2010 také můžeme pozorovat trend mírného nárůstu nespokojených respondentů (s výjimkou roku 2014).

Graf 2: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO 1999-2017 (v %)

Pozn.: Kategorie spokojení je součtem rozhodně + spíše spokojen, kategorie nespokojení je součtem rozhodně + spíše nespokojen. Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V šetření byly dále položeny otázky, kdy respondenti měli vybrat jeden ze dvou uvedených výroků specifikujících vztah České republiky a Severoatlantické aliance (viz tabulku 1). Dvě pětiny respondentů (40 %) se přiklánějí spíše k názoru, že NATO je zárukou nezávislosti ČR. Naproti tomu přibližně polovina (53 %) dotázaných zvolilo výroek „Členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem“. Zbývající respondenti nezvolili ani jednu z variant.

Druhou dvojici protikladných výroků tvořila tvrzení „Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR“ a „Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu“. Přibližně polovina respondentů (52 %) se domnívá, že NATO zajišťuje bezpečnost ČR. K druhému výroku se v lednovém šetření klonili více než dvě pětiny dotázaných (42 %).

Z hlediska celé Evropy chápou NATO jako instituci zvyšující stabilitu a bezpečnost přibližně dvě třetiny dotázaných (64 %). 27 % respondentů se kloní k vnímání role NATO v Evropě z hlediska bezpečnosti negativně.

U otázek na volbu výroků nedošlo v posledním roce k výraznějšímu vývoji. U výroků hodnotících nezávislost ČR na mocnostech mírně narostlo množství odpovědí volících NATO jako záruku nezávislosti. Stejně tak u třetí dvojice výroků zaměřující se na bezpečnost a stabilitu celé Evropy lze oproti minulému roku pozorovat mírný nárůst vnímání pozitivní role NATO. Oba tyto posuny částečně kompenzují pokles pozitivního hodnocení role NATO mezi lety 2015 a 2016.

U všech tří dichotomických výroků můžeme pozorovat souvislost se stejnými proměnnými jako při hodnocení role NATO jako celku, byť vztah není ve většině případů tak silný. Pozitivněji vnímají roli NATO muži, mladší respondenti, lidé s lepší životní úrovní a osoby chápající sebe jako pravicově orientované.

Tabulka 1: Důsledky začlenění ČR do NATO 2000-2017 (v %)²

	2000	2001	2002	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016	2017
Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR.	38	34	42	41	40	46	40	46	42	43	45	37	40
Členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem.	47	50	50	54	54	48	53	48	52	51	50	56	53
Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR.	44	42	49	48	50	58	50	58	51	55	54	51	52
Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.	40	39	46	47	44	37	44	38	44	40	42	44	42
Členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě.	56	53	71	71	66	74	69	73	67	70	69	61	64
Členství ČR v NATO zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.	19	19	21	21	25	19	24	20	25	23	25	30	27

Pozn.: Dopočet do 100 % v každé dvojici výroků tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

² Znění otázky: „Který z následujících výroků o členství České republiky v NATO se více blíží Vaším názorům?“

a) Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR. / Členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem.

b) Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR. / Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.

c) Členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě. / Členství ČR v NATO zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.“

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v17-01</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>9. 1. - 22. 1. 2017</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1039</i>
Počet tazatelů:	<i>244</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.41, PM.42</i>
Kód zprávy:	<i>pm170216a</i>
Zveřejněno dne:	<i>16. února 2017</i>
Zpracoval:	<i>Matouš Pilnáček</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt *Naše společnost*, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy". |